
BİLGİ KUTUSU

﴿... اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًاۜ ...﴾

"... Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim ..."

(Mâide suresi, 3. ayet)

4.2.8. İstishâb

İstishâb, bir zamanda **mevcut olan durumun değiştiğine dair delil bulunmadıkça hâlen varlığını koruduğuna hükmetmektir.** İstihâb delili, Maliki mezhebi tarafından sıkça kullanılır.

Bir kişinin suçu ispat edilinceye kadar suçsuz olduğunun kabulü, kazanılmış haklarının korunması ve kesin olan bir şeyin şüphe ile ortadan kalkmayacağına hükmetmek, bu yöntem ile olmaktadır. Örneğin kendisinden uzun süre haber alınamayan ve ölüp ölmediğine dair bilgi de bulunmayan kişinin kaybolmadan önce edindiği haklar korunur ve malı mirasçılarına dağıtılmaz. Uzun zamandan beri bir malı elinde bulunduran kimse, başka birisi çıkıp kendisine ait olduğunu ispat etmedikçe bu malın sahibi sayılır.

TARTIŞALIM

Teneffüs bittiğinde sınıfa dönen bir öğrencinin çantasında parasını göremeyince teneffüse çıkmayıp tek başına sınıfta oturan bir arkadaşına "hırsız" demesini doğru buluyor musunuz? İstishâb delili bakımından tartışınız.

BİLİYOR MUSUNUZ

İstishâbla ilgili bazı prensipler vardır ve bunlar istishâbın çeşitleridir. Söz konusu prensipler şunlardır:

- **Beraet-i zimmet asıldır:** Sanık, suçlu olduğu ispat edilene kadar suçsuzdur.
- **Eşyada aslolan mübahlıktır:** Haram olduğuna dair kesin bir delil bulunmayan her şey, nimet olması yönüyle mübahtır.
- **Şek ile yakîn zâil olmaz:** Bir şeyin var olduğu kesin olarak biliniyorsa onun varlığının şimdi de devam ettiğine hükmedilir ve şüphe sebebiyle yokluğuna hükmedilemez.

29 İbrahim Kâfi Dönmez, "Şer'u Men Kablenâ", TDV İslam Ansiklopedisi, C 39. s. 15-16.